

Saksbehandler: Generalsekretæren

Referanser: Sak MKR/AU 02/04

Saksdokumenter:

Saksorientering (*vedlagt*)

Brev fra KV (*vedlagt*)

Notat frå Atle Sommerfeldt (KN) (*vedlagt*)

Reconfiguration of the ecumenical movement

Forslag til vedtak:

1. Mellomkyrkjeleg råd vil følgje debatten om reconfigurasjon av den økumeniske rørsla nøye i året som kjem, og bed Den norske kyrkja sine representantar i ulike økumeniske organisasjonar rapportere korleis denne debatten går. Ein vil særleg leggje vekt på korleis fellesskapet og samarbeidet med dei kyrkjene som ikkje er medlemmer i KV kan byggjast ut.
2. Mellomkyrkjeleg råd vil understreke den viktige samarbeidsrelasjonen til Kirkens Nødhjelp, med tanke på å fullføre oppdraget i den økumeniske rørsla, og vi leggje vekt på felles drøftingar med KN om deira rolle på vegner av Den norske kyrkja overfor KV og andre økumeniske organisasjonar.
3. Mellomkyrkjeleg råd ber sine delegatar og sekretariatet å leggje vekt på at KV må profilere si rolle tydeleg som nettverk, som representant for eit vidt kyrkjesamarbeid, og som felles arbeidslag for einskap, misjon og diakoni.

Saksorientering

Bakgrunn

Det er ikkje enkelt å få tak i kva dette temaet handlar om. Det er sett på dagsordenen i Kirkenes Verdensråd (KV). Og sjølv om overskrifta gjeld heile den økumeniske rørsla, er det i hovudsak KV det handlar om. Særleg avgåande generalsekretær Konrad Raiser i KV har teke til orde for å få til ein større gjennomgang av korleis den økumeniske rørsla er strukturert og korleis ein arbeider. Han har særleg framheva – i alle år – at det er ikkje berre kyrkjene som utgjer den økumeniske rørsla (kanskje ikkje dei fyrst og fremst ein gong), og prøvd å tale om nye paradigme, reconfiguration etc for å skape rom for noko meir. Han har også understreka sterkt at det er berre éi økumenisk rørsle, og at KV er eitt knutepunkt i denne rørsla. Men no er det, i følgje Raiser, fare for at den økumeniske rørsla vert isolert og ikkje nok med på dei endringane som skjer i verda. Ein vert ikkje tydeleg nok i kampen mot globalisering og unilateralisme. Spørsmål om premisser og arbeid for einskap mellom kyrkjer vert eit ”internt” og ”smalt” tema for Raiser i dette perspektivet.

KV har nokså nyleg hatt to store prosessar som leidde til viktige konklusjonar om denne organisasjonen. I tillegg er det gjort ei mengd større og mindre strukturelle endringar som det ikkje er heilt enkelt å få oversikt over. På det meste av 90-talet hadde KV ein felles diskusjon om Common Understanding and Vision (CUV), som resulterte i ei erkjenning av

- at KV ikkje har status som kyrkje, men representerer eit fellesskap av kyrkjer som har vakse saman og er noko meir enn dei er kvar for seg
- at det er forpliktande å vere med i KV
- at KV skal samle kyrkjene om arbeid for kyrkjeleg einskap, diakoni (inkludert ”Advocacy” i det politiske rom) og misjon
- at KV må arbeide for å styrkje den vidare økumeniske rørsla utover KV sine medlemmer.

Etter Harare 1998 arbeidde ein spesialkommissjon med korleis dei øvrige kyrkjene relaterer til dei ortodokse kyrkjene, etter at det hadde oppstått ei stor spenning pga dei ortodokse kyrkjene sin kritikk av utviklinga i KV (to melde seg ut; den bulgarske og den georgiske ortodokse kyrkja). Denne kommisjonen konkluderte i 2002 med at

- ein treng ein klårare markering av jamlik maktfordeling mellom dei ortodokse og dei andre kyrkjene som ikkje berre byggjer på antal medlemskyrkjer (t.d. både ortodoks og protestantisk leiing i ulike styrande organ)
- ein må arbeide med å finne fram til konsensus (utan å fornekte ulikskap og usemje) i viktige spørsmål, og finne prosessar som fører til det
- ein ikkje skal ha eit felles opplegg for økumeniske gudstenester som alle skal gå god for, men tillyse økumenisk felles bøn der dei ulike tradisjonar pregar det som skjer, og inviterer dei andre inn.

Dette har skapt ein viss ny optimisme og nytt driv i dei ortodokse kyrkjene sitt engasjement i KV. Samstundes har Raiser heile tida halde fram at det trengs ei omforming (”reconfiguration”) av den økumeniske rørsla. Kva er det som driv fram denne stadige grunnleggjande diskusjonen om kva KV skal vere?

Valet av ny generalsekretær stadfesta på mange vis at Raiser si linje skal halde fram, men ein kan rekne med at Sam Kobia særleg vil halde fram kva praktiske grep ein må ta for å styrkje den økumeniske rørsla og kva rolle kyrkjene og dei kristne i Afrika kan og skal spele i den globale økumeniske rørsla. Hans fyrste grep tyder på at han legg opp til eit nært samarbeid med bistandsorganisasjonane, og at deira agenda skal stå på topp på KV sin agenda (arbeid for rettferdig fordeling, solidaritet, fred og forsoning, tale dei svake si sak, internasjonal diakoni, støtte til fattige kyrkjer). Slik får diakoni kanskje ein viss forrang framfor dei to andre hovudfeltene einskapsarbeid og misjon. Men ein kan også spørje om det ikkje er fleire sider ved kyrkja sitt diakonale oppdrag som vert realisert når ein utvidar horisonten for den diakonale innsatsen ut over det bistandsorganisasjonane gjer. Det er også tale om å leve saman som kyrkjer i eit *communio*. Kyrkjene si rolle vert ikkje spesielt framheva med dette valet, noko som også kom til uttrykk ved at dei ortodokse gjekk inn for ein annan kandidat.

Problemstillinga som er reist no om behovet for "reconfiguration" er dels knytt til ei stor nedskjæring i KV pga sviktande økonomi. Det forsterkar at forholdet til dei kyrkjelege bistandsorganisasjonane (så som Kirkens Nødhjelp) er viktig, sidan dei yter over halvparten av KV sin totale økonomi. På grunn av økonomien vert spørsmåla skjerpa om kva KV eigentleg skal drive med. Men det er meir enn dette som vert blanda inn i denne prosessen. Det gjeld også kva rolle andre organisasjonar enn kyrkjene skal spele, både andre økumeniske organisasjonar så som KFUK/KFUM og det internasjonale studentforbundet. Det gjeld vidare kva relasjonar KV-kyrkjene har til kyrkjer utan medlemskap i KV (som den romersk-katolske kyrkja og mange pinsekyrkjer og andre evangelikale kyrkjer). Dessutan gjeld det kva som skal gjerast i samarbeidet mellom KV og dei konfesjonelle "familiane". Med andre ord det meste innanfor "den økumeniske rørsla".

Difor vert det ei sentral oppgåve å skjerpe kva vi meiner er viktig å diskutere no. Det gjeld å meisle på kva visjon ein har for arbeidet i KV, ikkje berre om ein skal bytte ut eller å skjerpe reiskapane ein har. Det var eit viktig møte om "reconfiguration" i Antelia i Libanon før jul. Det er på bakgrunn av denne rapporten kyrkjene er bedne om å kome med sine innspel til kva som skal skje vidare. Der står mange av hovudspørsmåla lista opp, men det er ikkje så mykje meir enn det heller som kjem ut av den rapporten. Stort sett er det lite tydelege og klare problemstillingar.

Med tanke på at Den norske kyrkja vert beden om å kome med sine innspel, dels skriftleg og dels i ulike samanhengar der vi deltek frametter våren, er det viktig at MKR arbeider med kva for synspunkt ein skal ha på denne tematikken. Generalsekretæren i MKR inviterte difor nokre av dei som er involverte i KV sitt arbeid på vegner av oss og i samarbeid med oss, for å drøfte dette 22. januar: Trond Bakkevig, Turid Karlsen Seim og Atle Sommerfeldt, samt vår repr i KEK, Helen Bjørnøy, styreleiar i Kirkens Nødhjelp, Thor Bjarne Bore. Frå MKR var leiar Ingrid Vad Nilsen, gen sekr og assisterande generalsekretær til stades.

2. To hovudspørsmål

På bakgrunn av dette møtet er det særleg to problemstillingar som er viktige å ta fatt i frå vår side:

1. Kva vil Den norske kyrkja med KV? Kva vil vi ha oppnådd (til beste for den framtidige økumeniske rørsla) gjennom at vi har KV, og kva ønskjer vi å få ut av vårt medlemskap i KV?

2. Kva er forholdet mellom kyrkjene og bistandsorganisasjonane i KV? Meir konkret for oss: Korleis koordinerer vi Den norske kyrkja sitt engasjement i KV med KN si rolle i den økumeniske rørsle, med tanke på agenda, finansiering av prosjekt og plass i styringsstrukturen? Her har Atle Sommerfeldt i KN vore sterkt involvert i diskusjonen, og han har lagd fleire notat om dette. Sjå vedlegg.

I det følgjande er det prøvd å seie kva ein frå Den norske kyrkja si side har lagt vekt på overfor KV, og som ein bør leggje vekt på vidare:

1. Kva vil vi med KV?

- a. Vi treng eit organ som *fremjar og arbeider for einskap mellom kyrkjene* i verda, til glede for verda og til rikdom for kyrkjene. Kyrkjene er ikkje til for seg sjølve, og dei har eit kall til å søkje ein einskap som fremjar tru og tillit til den treeinge Gud, med alt det inneber.
- b. Difor må KV arbeide målbevisst og tydeleg for å *fremje relasjonane til dei kyrkjene som ikkje er medlemmer i KV*, særleg Den romersk-katolske kyrkja og pinsrerørsle, og om nødvendig vurdere si organisasjonsform for å finne grep som kan drive ei brei økumenisk rørsle vidare. Både i Noreg og i mange land der norske organisasjonar opptre, er samarbeidet med både RKK og viktige oppgåver. Dette kan KV eller eit utvida KV leggje til rette for.
- c. Vi treng ein økumenisk (tverrkyrkjeleg/tverrkonfesjonell) internasjonal organisasjon som skaper *møtepunkt og rom for breidda av kyrkjer*, som knyter dei saman i forpliktande relasjonar og haldningar, som utviklar felles økumenisk tenking, teologi og ikkje minst økumenisk haldning til etiske spørsmål og til det å vere del av ein økumenisk fellesskap. Dømer: Utviklinga av ei felles forståing av dåp, nattverd og embete (Lima-dokumentet); utvikling av ein anti-rasistisk teologi, utvikle ein felles frigjeringssteologisk profil ("option for the poor"), utvikle ein strategi og forståing av aids-epidemiens problematikk.
- d. Vi treng ein aktør med ei leiing og ei adresse som kan *koordinere seg overfor andre* aktørar, kyrkjelege organisasjonar, andre religionar, og andre internasjonale institusjoanr av ulikt slag.
- e. Det trengst eit organ som kan *representere breidda* av kyrkjer i samanhengar der det er viktig at nokon representerer heile breidda (utan å skulle konkurrere med Paven si rolle). Det kan gjelde i konkrete situasjonar der ei kyrkje eller ei gruppe av menneske treng å ha ei sterk kyrkjeleg røyst som talar for seg (jfr Sør-Afrika, Midt-Austen, Dalit i India, frigjeringa frå kommunismen – der kanskje andre enn KV spelte den viktigaste rolla). Det gjeld også overfor FN og deira underorganisasjonar.
- f. Vi treng *ein motor* i dei viktige sakene kyrkjene må stå for og arbeide for saman, og som dei ikkje kan få nok ut av berre ved å stille med dei kvar for seg.
- g. Det trengst *eit nettverk* som bidrar til ei *felles koordinering og felles motivering* av kyrkjene sin innsats innan misjon, diakoni, einskapsarbeid, religionsdialog, naudhjelp, mellomkyrkjeleg hjelp og "advocacy". Dette nettverket må kunne binde breidda av aktørar i den økumeniske rørsle, bistandsorganisasjonar, tverrkyrkjelege organisasjonar, konfesjonelle verdsorganisasjonar, bibelselskap, nasjonale kyrkjeråd m.m.
- h. Vi har bruk for *eit KV som står støtt i medgang og motgang*, som fyller ein del funksjonar sjølv om det ikkje er inne i ein vekst-periode heile tida. Det har ikkje vore usunt for KV å bli slankare. KV vert ikkje utan nytte sjølv om organisasjonen vert offer for eigen suksess, i den forstand at KV har bidratt til at andre gjer det KV starta med.

Verdien av KV er ikkje avhengig av at ein heile tida er stor og vert større. Her trengst litt is i magen hjå dei som arbeider i KV.

- i. Vi treng eit KV som *fremjar den åndelege sida* som får fram at det er *kyrkjer* som samarbeidier. Det gjeld å utveksle kva vi trur, kva det er å vere kyrkje kvar for seg og sama. Vi treng at KV arbeider med saker som utfordrar og fremjar det åndelege livet i kyrkjene i ein økumenisk spiritualitet.
- j. Vi treng eit KV som *ei kollektiv økumenisk erindring*, som vidarefører det ein har lært i den økumeniske rørsle, slik at erkjenning og relasjonar vert haldne ved like i eit gjensidig forpliktande fellesskap. Nokon må halde trådane saman i lengda og i breidda, utan at KV kan eller skal ha ein sentralistisk funksjon.

2. Kyrkjer og bistandsorganisasjonar

Det er Den norske kyrkja, ved Kyrkjemøtet, som er medlem av KV. Ansvar for dette medlemskapet er delegert til Mellomkyrkeleg råd. I den grad andre kyrkjelege organisasjonar deltek i KV sitt arbeid på vegner av Dnk, må dei følgje dei politiske signal og retningslinjer Dnk legg for sitt medlemskap i KV. Vi som kyrkja har samla sett mange bidrag å kome med både av kompetanse, økonomiske ressursar og personar, og mykje av det blir formidla t.d. gjennom KN.

Eit grunnleggjande spørsmål i den aktuelle debatten er korleis straumen av (eller mangelen på) pengar og kompetanse styrer den økumeniske rørsle, og særleg relasjonane mellom Sør og Nord. Økumeniske organisasjonar (som nasjonale og regionale kyrkjeråd) i Sør er ofte bygd opp som apparat for å handtere bistand frå kyrkjene i Nord. Dei har etter kvart fått ei meir sjølvstendig rolle, men det er ikkje alltid like klart.

Bistandsorganisasjonane eller "specialized ministries" er svært viktige og nyttige aktørar i den økumeniske rørsle, med sine mange kontaktar, nettverk, program, økonomiske midlar, kompetanse og erfaringar som gjev eit samla svært tungt bidrag til fellesskapet. Det er ikkje nødvendigvis nokon motsetnad mellom deira effektivitet og den åndelege sida ved det fellesskapet dei tener, eit fellesskap som deler det ein har og som gjev styrke og plass til kvarandre sin behov. Atle Sommerfeldt seier om KN (NCA): "NCAs main role in the ecumenical movement may be said to be to deliver Norwegian churches to the ecumenical struggle for compassion, justice and peace."

På den andre sida er det heilt feil å tenkje på kyrkjene berre som dei økumeniske avdelingane i kyrkjene, og såleis omtale "kyrkjene" berre som nokre mindre økonomisk slagkraftige miljø enn bistandsorganisasjonar og andre økumeniske organisasjonar. Kyrkjene er faktisk kyrkjelydar, menneske i ulike tenester og på ulike stader. Den norske kyrkja er her meir enn MKR, men representert m.a. av MKR og andre med mandat frå MKR på vegner av Kyrkjemøtet.

Kirkens Nødhjelp er i hovudsak ein del av Den norske kyrkja sitt arbeid, sjølv om denne organisasjonen også arbeider for andre kyrkjer. Som nettopp *Kirkens* nødhjelp framstår KN svært tydeleg som ein del av kyrkja/-ene i offersøknader, i Fasteaksjonen, i opinionsdanning i det offentlege Norge, og som aktørar på den internasjonale arenaen. KN har sjølv gjort mykje dei siste åra for å framstå tydeleg som ein kyrkjeleg aktør. Difor er det motproduktivt å spele "kyrkjene" ut mot "specialized ministries" for på den måten å fange dynamikken i

den økumeniske rørsla. Då seier ein i verste fall at det er pengane som skaper dynamikken, og der dei ikkje er, der er ikkje noko av verdi. Sjølv om det ikkje er intensjonen i Raisers initiativ til å redusere kyrkjene si rolle i den økumeniske rørsla, kan det verte resultatet.

Målet må heller vere å få kyrkjeleiingane i ulike kyrkjer til å samla sett vere involvert i breidda av økumenisk engasjement, saman med ulike organisasjonar og tiltak som utgjer det ein kallar den økumeniske rørsla. Difor er det å utvikle relasjonen mellom KN og kyrkjeleiinga i Den norske kyrkja (og i andre eigarkyrkjer) eit viktig arbeid for den økumeniske rørsla.

Tilsvarande er det no ei oppgåve å arbeide saman med dei kyrkjelege bistandsorganisasjonane for å få fram ei samla kyrkjeleg tufta økumenisk rørsle, men som har verkemiddel, kontaktar og kompetanse langt ut over det kyrkjene har som eigne organisasjonar.

Vidare er det ei oppgåve for den økumeniske rørsla å bruke KV slik at det her vert lagt til rette for ei felles forståing av korleis ein forvaltar midlar, krefter og kompetanse som står til rådvelde for den økumeniske, internasjonale rørsla. Det må vere meir enn ei bilateral binding mellom gjevar og mottakar, og KV, saman med dei konfesjonelle organisasjonane (som LVF), kan bidra til det. Men det er ikkje av den grunn nødvendig å sende alle midlane gjennom eit ledd i Geneve.

Økonomiske/administrative konsekvensar

Forslag til vedtak medfører økonomiske eller administrative konsekvensar på det viset at sekretariatet og andre med oppgåver på vegner av Dnk må delta aktivt i møter der det foregår ein viktig debatt om reconfiguration. Det må setjast av midlar til å delta på slike møter.

World Council of Churches

General Secretariat

Postal address: P.O. Box 2100
CH-1211 Geneva 2
Switzerland
Visiting address: 150 route de Ferney
Phone: (+41-22) 791 61 11
Fax: (+41-22) 791 03 61
General e-mail: infowcc@wcc-coe.org
Website: www.wcc-coe.org

Direct dial: (+41-22) 791 6285
Direct e-mail: uz@wcc-coe.org
Direct fax: (+41-22) 791 6535

KIRKERÅDET MELLOMKIRKELIG RÅD SAMISK KIRKERÅD	
16 DES. 2003	
Til:	OFT
J.nr.:	06/411-12
Arkiv nr.:	772,1

To: WCC Member Churches
Ecumenical Partner
Organizations

Geneva, 8 December 2003

Dear friends,

This letter comes to invite you to a process of reflection and dialogue about the future shape of the ecumenical movement. At the beginning of the 21st century the ecumenical movement faces new challenges. A great diversity of ecumenical organizations have developed in the course of the last 50 years on the local, national, regional and world levels. Many are based on the membership of churches, with churches often holding multiple memberships. Others are issue-oriented or address the concerns of a particular constituency, like women or young people. All are autonomous in defining their policies and activities, but are involved in a complex network of cooperative relationships.

Many of these ecumenical organizations have been obliged in recent years to re-assess their structures and ways of working in response to the changing context, i.e. the impact of globalization, the emergence of civil society and the activities of secular NGOs which compete for the same sources of funding. The churches have been affected by these changes as well and seek to adapt themselves to new methods of leadership which emphasize participation, transparency and accountability.

The World Council of Churches is the most comprehensive and representative ecumenical organization on the global level and maintains cooperative relationships with a large cross section of ecumenical partners on all levels. The WCC is essentially a world-wide fellowship of churches who seek to realize *koinonia* in faith and life, witness and service. As an organization the WCC tries to further ecumenical cooperation between the different partner organizations and to maintain the coherence of the one ecumenical movement.

In response to this mandate the WCC has initiated a process of reflection about a new configuration of the ecumenical movement responding to the challenges of the 21st century. After initial discussions in the Central Committee of the WCC, a small group of persons from different contexts of ecumenical activity were invited to consider and clarify the purpose of this reflection process.

.../

Enclosed you will find a paper entitled "From Antelias with Love" which represents the results of a consultation held recently at the Armenian Catholicosate of Cilicia, Antelias, Lebanon. The participants agreed to ask the WCC to "invite churches and ecumenical partners (and potential partners) to enter into this conversation on re-configuration". They insisted, as had done the Central Committee of the WCC, that the process of reflection and discussion should be broadly participatory, involving churches and ecumenical organizations at all levels.

This letter and the enclosed report are intended to invite you to join this ecumenical conversation. You are asked to consider the "reflections from Antelias" and to share your comments and reactions. Based on the responses received within the coming six months, the WCC will prepare a more representative meeting in the second half of 2004 to decide how the process might be carried forward.

May I therefore ask you to respond to this invitation in whatever is the most appropriate form in your situation. Your responses should be addressed to the General Secretariat of the WCC. The Rev. Dr. Samuel Kobia, who will take office as General Secretary in January 2004, will provide guidance to the continuing process.

Let me use this opportunity to extend my personal greetings and best wishes to you as I leave my responsibility as General Secretary of the World Council of Churches after 11 years of service and to thank you for all the expressions of ecumenical friendship and support which I have experienced during these years.

Sincerely yours in Christ,

Konrad Raiser
General Secretary

Enclosure

P.S. The report is also available on the web at
<http://wcc-coe.org/wcc/who/anteliasreport.html>

From Antelias with Love...

A diverse group of people – theologians, church leaders, social scientists, ecumenists and others -- came together from 17-20 November 2003, at the invitation of the World Council of Churches, to reflect on the re-configuration of the ecumenical movement. Although participants came to the consultation in their individual capacities and not as representatives of their organisations, they were drawn from different constituencies, traditions and regions of the world. The meeting was enriched by the participation of young people who earlier in the week had met separately to discuss the same issue.

Antelias, Lebanon, the centre of the Armenian Catholicosate of Cilicia, was the venue for the consultation where participants enjoyed the warm hospitality of His Holiness Aram I, Moderator of the World Council of Churches, and appreciated the opportunity to join in the community's morning prayers and to learn more about the rich traditions of this ancient church.

The realities of world politics intruded into the consultation when Lebanon changed its visa rules for citizens of some countries, which meant that some participants arrived one or two days late and some were not able to arrive at all. Participants were grateful for the tireless efforts of the Armenian Catholicosate to assist participants who were stranded in airports in Asia, the Middle East and Europe.

The Antelias consultation on ecumenical re-configuration was called to:

- analyse the main challenges presented by the changing world situation and their implications for the configuration of the ecumenical movement
- identify the key areas of change and renewal necessary for a re-configuration, and
- design a process of consultation and study leading to a report on re-configuration of the ecumenical movement to the Central Committee in 2005 and eventually to the WCC Assembly (2006).

The group was not asked – nor did it have the authority – to propose a new configuration of the ecumenical movement. Discussions need to take place in many different fora over an extended period of time. Rather, with the help of a skilled external facilitator, participants were encouraged to begin the process of thinking about the challenges presented by today's world and about the vision and values of the ecumenical movement.

A Changing Context

The world has changed dramatically in the 50+ years since the establishment of the World Council of Churches. Participants considered some of the effects of economic globalisation, the explosive growth of communications, the increasing importance of civil society, the increasing role of religion in public life, and the profound changes in the churches over the past five decades. But they realized that they only scratched the surface in analyzing these changes. Much deeper analysis will be required in order to understand the political, economic, social, and cultural changes which shape the context of the ecumenical movement in order to enable the churches to strengthen their witness and service. As analyses are inevitably shaped by the context in which they are carried out, it will be important to share our analyses with each other.

Our vision, our values

Since its beginning, the ecumenical movement has been dedicated to pursuing the goals of the visible unity of the church and common witness and service to the world.

Participants in the Antelias meeting reflected on the relevance of this vision in light of the new global realities and affirmed that both of these goals for the ecumenical movement are still relevant. Unity and common witness and service to the world are not mutually exclusive, but in fact are mutually enriching.

There was considerable discussion about the common values that undergird the ecumenical movement: the integrity of the Christian church as the one body of Christ, the agreed faith basis of the World Council of Churches and a shared commitment to reconciliation as the basis for transformation. The meeting agreed that common values which were relevant in the past are also important in this process: participation, community, justice, diakonia, equity, vulnerability, accountability, sufficiency, mutual respect, and solidarity. It was also suggested that these are covenantal values which imply mutual commitment.

Reflections from Antelias

An ecumenical world with many actors

The ecumenical movement today is characterized by a rich array of ecumenical actors, including: churches, conciliar bodies (e.g. WCC, regional ecumenical organizations, and national councils of churches), regional and sub-regional fellowships and partnerships, ecumenical agencies/specialized ministries, international ecumenical organizations, Christian World Communions, ecumenical communities, mission agencies, theological colleges and associations, ecumenical academies and lay training centres, and many other ecumenical bodies. Relationships between these ecumenical actors vary tremendously. For example, churches are often members of several conciliar bodies and of their Christian World Communion while participating actively in international ecumenical organizations. Ecumenical agencies/specialized ministries may have close relationships with conciliar bodies, international ecumenical organizations, and some Christian World Communions while having a less direct relationship with churches.

While relationships between ecumenical actors are constantly evolving, participants in the Antelias meeting agreed that further collective reflection is needed on the future configuration of the ecumenical movement. As one working group summarized: “The challenge is to provide a reconfiguration within the ecumenical movement with a view towards more effective co-operation and greater coherence in our witness and service to the unity of the church and to the wholeness and fullness of life.”

What does reconfiguration mean?

In the course of the discussion, it became clear that the word “reconfiguration” can be interpreted in three different ways. One understanding refers to “broadening the ecumenical movement” by reaching out to churches such as the Roman Catholic church,

and Pentecostal and evangelical churches and seeking ways of greater engagement with them. Participants were reminded that the Global Christian Forum which was created after the 1998 Harare Assembly is an on-going process of gathering representatives from all the main Christians traditions around the table, widening the circle especially to those who until now have not been in conversation with one another. Participants affirmed this process of widening the circle, but recognized that this goal is largely being carried out in other fora.

A second understanding of reconfiguration refers to the process of “deepening the fellowship” between churches. This emphasis on relationships between churches and ecumenical actors is central to the ecumenical movement, but is also primarily carried forward in other ways, as in the important bilateral discussions taking place between churches .

A third understanding addresses the question of how relationships can be strengthened between existing ecumenical actors to ensure greater coherence and effectiveness in our work. This refers to questions about the relationships between our structures and the extent to which our actions complement one another’s. Clearly these three understandings of reconfiguration are related. Strengthening the ways in which existing ecumenical actors work together can and should be done in such a way as to invite others into the process, rather than to create further barriers between Christian organizations. Similarly, ecumenical developments between churches not only deepen relationships between churches, but contribute to greater coherence in the common work. By focusing on the way in which ecumenical actors relate to one another, we hope to become more effective in our ministries and to be better witnesses to the God we seek to serve.

The group strongly affirmed the call for further discussions on ecumenical reconfiguration, with an emphasis on the third understanding of strengthening relationships between ecumenical actors to ensure greater effectiveness in our work. These discussions have the potential to re-vitalize the ecumenical movement and to ensure that our structures and our actions respond to the changing global realities.

Why Reconfiguration?

Participants suggested many reasons why a reconfiguration of the ecumenical movement is needed now:

- to ensure that our structures are agile and able to respond rapidly to changes in the world
- to develop new methodologies and to renew the confidence of churches to confront the forces of globalisation and hegemony
- to strengthen opportunities for all churches, including those who are not active participants in conciliar bodies, to work together more effectively
- to ensure that ecumenical structures reflect the realities in the world and the churches, by becoming less Euro-centric and more reflective of the churches in the South.
- to respond to the frustration of churches who are asked to participate in many ecumenical structures at many levels

- to strengthen coherence in our programmes and to avoid duplication in our activities
- to respond to the fact that we operate in a marketplace characterized by competition for money, media, delivery of aid, and partners.
- to affirm the contributions of agencies/specialised ministries as an integral part of the ecumenical family and to recognize that some agencies/specialised ministries yearn for closer cooperation with each other to respond to the pressures of a competitive environment and to be more effective in fulfilling their mandates
- to strengthen the base of the ecumenical movement and to reach out to the grassroots
- to increase the coherence of our common work, by recognising our mutual vulnerability and by increasing mutual accountability, self-constraint, and mutual nurturing of each other.

A call for a broad participatory process

Questions of reconfiguration of the ecumenical movement are too important to leave to a small group of people. The processes of discussion and reflection must invite all those committed to ecumenism to participate in the process, whether they are involved in conciliar bodies or in the many other dynamic expressions of ecumenical engagement. In this process, it will be important to recognize and to respect the fact that different actors have different procedures of consultation and decision-making.

Strong participatory processes are needed to carry this process forward. In particular, it is essential to re-centre these processes in the South if a new configuration is to respond to the realities of global Christianity.

Next steps

WCC will invite churches and ecumenical partners (and potential partners) to enter into this conversation on reconfiguration. Based on their responses to the invitation to participate in the process, a meeting will be convened within a year by WCC of representatives of churches and partners who are interested in participating in the discussions on ecumenical reconfiguration. WCC will also consult with other churches who are part of the ecumenical movement, such as the Roman Catholic Church, to encourage their participation in discussions of reconfiguration. Similarly, efforts will be made to inform evangelical and Pentecostal churches about this process and to invite these churches to participate in appropriate ways. WCC's role will be that of facilitator of this first representative meeting on reconfiguration but the meeting itself will decide on how the process will be carried forward (processes, tasks, timelines, etc.). While WCC will make interim reports to its Central Committee, the process will be carried forward by participating organizations in light of their own constituency needs. During the period leading up to this meeting, participants in the Antelias consultation agreed to provide needed advice and support to the process.

ARBEIDET FOR ETABLERING AV EN "GLOBAL ALLIANCE FOR WORLD SERVICE"

SAKSANSVARLIG: Atle Sommerfeldt

SAKSBEHANDLER: Atle Sommerfeldt

SAKSTYPE: Orienteringssak

BAKGRUNNSDOKUMENTER:

"The future role of World Service" (se vedlegg)

"Global Alliance – Response from NCA to Discussion Paper Nov. 2002.11.21" (se vedlegg)

"Atle Sommerfeldt: Kirkens Nødhjelps forhold til Kirkenes Verdensråd og Det Lutherske Verdensforbund" (se vedlegg)

SAMMENDRAG AV SAKSBEHANDLINGEN:

Generalsekretæren har tidligere orientert styret om en mulig etablering av en "Global Alliance for World Service", senest i styremøtet 25. april 2003.

Saken har vært behandlet i Ledergruppa.

GENERALSEKRETÆRS FORSLAG TIL VEDTAK::

Styret tar orienteringen til orientering.

SAKSUTREDNING:

Dette er et notat som går til Kirkens Nødhjelps styre 19.6 03, og oversendes Mellomkirkelig Råd og Norges kr. Råd til orientering og eventuell drøfting.

1. Bakgrunn.

Arbeidet for å møte utfordringen den globaliserte tidsalder stiller til den økumeniske families organisering innenfor diakoni har pågått med betydelig energi de siste 10 årene. Det har vært en prosess som søker å ivareta spenningen mellom kirkelig og bred forankring på den ene siden og profesjonalitet og faglighet på den andre siden, behovet for global branding/koordinering pdes og forankring og uavhengighet lokalt og nasjonalt pda, for sammenhengen mellom humanitær respons, langsiktig arbeid og beslutningspåvirkning. Det har involvert tre grupper av aktører, nasjonale kirker/kirkeråd, spesialiserte organisasjoner for (internasjonal)diakoni, og de internasjonale/regionale kirkelige organisasjonene, økumeniske og konfesjonelle.

Ulikt den romersk-katolske kirke, har ikke kirkene innenfor den protestantiske og ortodokse kirkefamilie en organisering som binder sammen lokalt og globalt, menighet og spesialiserte tjenester, karitativ hjelp og politikk. Når en så legger til makt-perspektivet, der finansiell makt og ideologisk makt er delt med gjensidig mistro mellom aktørene, den manglende oppslutningen fra medlemskirkene om Kirkens Verdensråd/Det lutherske Verdensforbund både finansielt og programmatisk, og presset fra andre aktører utenfor den økumeniske familie, både kirkelige og sekulære, er det ikke underlig at dette har vært en meget krevende prosess.

2. Resultatet er i kortform følgende:

- ACT ble etablert i 1994/95 som felles-mekanismen for katastroferespons, rehabilitering og beslutningspåvirkning innenfor humanitære spørsmål av KV, LVF, nasjonale implementerende organisasjoner, internasjonale implementerende organsiasjoner og finansielle bidragsyttere.
- Ecumenical Advocacy Alliance ble etablert i 2000/2001 av den samme gruppe aktører, men med mandat å drive beslutningspåvirkende kampanjer,

begrenset til 2 til tre, nå kjøres HIV/AIDS, Handel informasjonstjenesten Behind the News, knyttet til de nye krigene.

- ECLOF, den KV-baserte organisasjonen for mikro-kreditt, er blitt konsolidert som egen organisasjon, men har liten tilknytning til de øvrige prosesser.
- Etableringen av et Round Table for Kirkenes Verdensråd der generalsekretæren med stab og medlømmer av sentralkomiteens programkomite møter organisasjoner som er "net-contributors" til KV for programmatisk og finansielle drøftinger. I denne konteksten har det også blitt utviklet en Ecumenical Partner Survey som kartlegger hvem de deltagende organisasjonene er og hva de gjør. Denne er vedlagt.
- Ambisjonen om å etablere en struktur for langsiktig bistand, eventuelt for helheten med arbeidstittel Global Alliance for World Service, har vært utredet de siste 2 årene, arbeidet med de siste 3. Arbeidet har skjedd innenfor rammen av Kirkenes Verdensråds Head of Agency Network som samler organisasjonsledere fra organisasjoner involvert i internasjonal diakoni i OECD-landene. Utredningsgruppen har imidlertid også bestått av representanter fra organisasjoner i sør.
 - Kirkens Nødhjelps posisjon i dette arbeidet er reflektert i Responsen på det første utkastet, datert 21.11.02. Notatet er vedlagt
 - Arbeidsgruppen la fram sitt forslag til beslutning på HOAN-møtet i april 2003. Forslaget dreide seg primært om endringer som måtte gjennomføres i Kirkenes Verdensråd og å etablere den globale alliansen innenfor KVs struktur
 - Forslaget ble avvist av flere grunner:
 - Det ble opplevd som utidig at vi skulle gå dypt inn i forslag til hvordan KV bør organiseres uten mandat fra KV til å komme med slike forslag

- Den konkrete utformingen av alliansen var for sterkt pakket inn i KVs struktur og tok for lite hensyn til det behovet spesialiserte organisasjoner i nord og sør har for synlig allianse bygging
- KV er i betydelig krise og får ny generalsekretær i august, det var derfor stemning for ikke å ta avgjørende skritt før dette
- ACT skal evalueres ved slutten av 2003 og EAA i løpet av 2004. Etablering av nye strukturer på dette tidspunkt er ikke heldig
- Sterk uenighet i HOAN-gruppen, først og fremst mellom dem som representerer kirker/avdelinger innenfor en kirkestruktur, og de som representerer økumeniske organisasjoner for diakoni/world service.

3. Noen perspektiver som forklarer vanskelighetene

- Det har alltid vært en spenning innenfor den økumeniske diakoni om forholdet mellom diakoni som mellom-kirkelig hjelp og diakoni som tjeneste for mennesker i nød, fattigdom og undertrykkelse uavhengig av kirketilhørighet og uavhengig av menighetsbygging.
- I noen grad har denne spenningen gitt seg organisatoriske uttrykk ved at kirkene i en lang rekke land, i nord og sør, har etablert uavhengige organisasjoner, gjerne økumenisk, med et særlig mandat å utføre tjenesten for mennesker i nød og undertrykkelse, uavhengig av tilknytning til kirkens helhetlige misjon i verden, men som en del av denne. Kirkens Nødhjelp er et eksempel på dette, CASA i India et annet, Koinonia i Brasil et tredje, Det lutherske Verdensforbunds avdeling for World Service et fjerde, nasjonale diakonale organisasjoner med spesiell virksomhet, særlig innenfor utdanning og helse, et femte.
- Kirkenes Verdensråd (og Det lutherske Verdensforbund) har i alle år forsøkt å holde tre ting sammen: å være et fellesskap av kirker basert på medlemskirker og deres nasjonale hierarki, å legge til rette for gjensidig

hjelp mellom medlemmene og for det tredje å være et instrument for World Service, i LWF gjennom en egen operasjonell struktur, i KV gjennom å støtte og samarbeide med organisasjoner og personer av "god vilje" uavhengig av kirkelig forankring og den institusjonelle kirke. (Programme to Combat Racism, Commission on Peoples Participation in Development, Urban Rural Mission etc).

- Det har i de siste 15 årene vist seg at denne strukturen ikke blir oppfattet som tjenelig, særlig når det gjelder det tredje elementet, av en lang rekke aktører. Viktige grunner er:
 - den innebærer sentralisering,
 - er kostbar,
 - er lite fleksibel,
 - begrenser deltagelse i beslutninger
 - faglig for svak i forhold til de nasjonalt baserte, spesialiserte organisasjonene
 - lite egnet til global branding og tydelighet
 - agendaen er for stor og det gis derfor for liten oppmerksomhet til spørsmål innenfor World Service, dessuten lite kvalifiserte posisjoner
- Utviklingen de siste 30 årene er en styrking av økumeniske institusjoner nasjonalt, generelt, men særlig av disse spesialiserte organisasjonene. De har kapasitet og finner det mest formålstjenelig å arbeide direkte med organisasjoner i andre land og har vanskelig for å se at KV/LWF i sin tradisjonelle form er tjenelig. Derimot er det jevnt over en solid erkjennelse av behovet for disse organisasjonene på felter som reflekterer deres identitet som internasjonale organisasjonene for kirkene. Ingen ønsker å koble seg fra disse organisasjonene og også gi dem en rolle i alliansebyggingen for World Service.
- Den finansielle krisen i KV har gjort samtalen vanskelig, siden KVs budsjett er 40 til 60 % avhengig av HOAN organisasjonene

4. Veien videre.

For Kirkens Nødhjelp innebærer resultatene så langt, ingen dramatisk endring i strategi.

4.1. Vi bør fortsette å bekrefte vår oppslutning om Kirkenes Verdensråd, Det lutherske Verdensforbund, og andre konfesjonelle verdensorganisasjoner. Hovedpoenget må være at vi er forpliktet gjennom vår identitet, historie og oppdragsgivere, særlig Den norske kirke og dennes menigheters, å fungerer som et instrument for diakoni inn i disse organisasjonene på vegne av våre oppdragsgivere. Samarbeidet bør skje primært på tre felter:

- mellomkirkelig hjelp, knyttet til å styrke kirkenes kapasitet til diakonalt arbeid i regi av kirkene, romslig forstått,
- teologisk og ideologisk utvikling
- strategisk samarbeid på sektorer og regioner/land av særlig relevans for våre prioriteringer

4.2. ACT

Vi bør legge mer ressurser inn i å stryke ACT, først og fremst organisatorisk, men også ved å arbeide for etablering av nasjonale ACT-platformer, mer offensiv tolking av mandatet, styrket global kommunikasjon og styrket organsering av samhandling inn mot særlig FN-systemet

4.3. EAA

Vi bør gjøre vårt til at EAAs nåværende kampanjer lykkes både globalt, i Norge og der våre partnere prioriterer det.

4.4 Kontinentale økumeniske organisasjoner

Disse, av typen All Africa Conference of Churches, har vært i betydelig krise. Mange av de er KNs partnere, om enn på et lavt nivå. Det ser ut til at disse er i ferd med å styrkes. Det vil være mest naturlig at regionalt arbeid kanaliseres til disse, heller enn gjennom Geneve og de kan også være arena for KNs kontinentale programmer, jfr, samarbeidet med AACC om AIDS-undervisning i kirkene.

4.4 Nettverksbygging med kollega-organisasjoner

Vi har det siste året utvidet relasjonen til de andre fem store organisasjonene i Europa (Christian Aid i Storbritannia og Irland, ICCO/Holland, Brot f'r die Welt og Evangelische Entwicklungsdienst in Deutschland i Tyskland og Folkekirkens Nødhjelps) og vil i årene fremover få et tettere samarbeid med utvalgte partnere gjennom Partners Advisory Group (en konstruksjon også andre av organisasjonene har). Ved en tydeligere presisering av våre sentrallinje partnere, vil det fremkomme fremme økumeniske organisasjoner for diakoni i sør som vi samarbeider tett med. Dernest viser det seg at Church World Service organisasjonene i USA, Australia og New Zealand har samme behov som oss. Et slikt nettverk vil være faglig fokusert og vil kunne ta vare på noen av anliggende i Global Alliance tenkingen.

4.5 Global Strategi Plan 2005-2009

I den nye strategiplanen bør det tydeliggjøres hvilken strategi vi har overfor de ulike aktørene omtalt i dette notatet og eventuelt andre, særlig tverrreligiøse organisasjoner.

5. Kirkens Nødhjelps formelle tilknytning til Kirkenes Verdensråd.

Kirkens Nødhjelp har ingen formel tilknytning til Kirkenes Verdensråd. Dette har ikke vært mulig i henhold til Kirkenes Verdensråds konstitusjon. Så langt har vi heller ikke uttrykt ønske om dette, både fordi vi har fastholdt at KV er kirkenes organisasjon og fordi det ikke vil løse noen vesentlige spørsmål i forholdet mellom KV og oss. Denne holdningen har stort sett vært delt av alle HOAN-medlemmer, med unntak av Folkekirkens Nødhjelp.

I etterkant av årets Round Table og Hoan-møte, der saken ble reist og avvist av HOAN-møtet, har KV generalsekretær skrevet til oss og invitert til at vi nå kan søke om status som internasjonal økumenisk organisasjon i tilknytning til Kirkenes Verdens Råd, med observatørstatus. Så langt har dette betydd at organisasjonen måtte være internasjonal, det var ikke tilstrekkelig å være nasjonal med internasjonalt arbeid. Det er dette siste det nå åpnes for. Dette er et spørsmål jeg fortsatt mener ikke er viktig for oss. Vi har den tilgang

til KV-systemet vi trenger. Imidlertid kan det være grunn til å tenke litt nøyere igjennom dette, også taktisk. Jeg vil komme tilbake i neste styremøte med dette som en egen sak.

